

CRÒNIQUES DEL PROTOESTIU

Un retrat molt acurat i viu de les formes d'estiueig en la Catalunya posterior a l'exposició universal del 1929 i anterior a la Guerra Civil

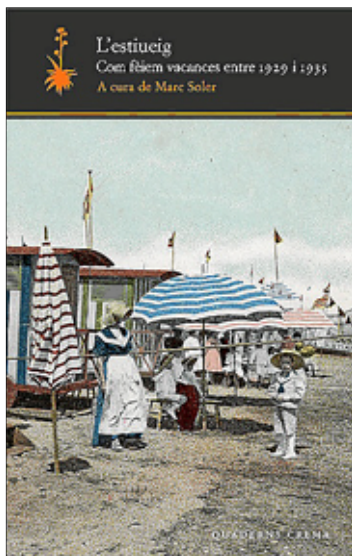

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

La història del periodisme a casa nostra està marcada per la revolució que suposà entre principis de segle i fins a la Guerra Civil espanyola l'aparició d'un nombre extraordinari de publicacions periòdiques en llengua catalana. Ben sovint aquests mitjans de comunicació estaven lligats d'una manera o altra a determinats partits polítics i seguien la llarga tradició de consolidació de la premsa des del segle XIX cap endavant, una consolidació que provocà, per exemple, que en alguns cafès vienesos corrents del 1912 es poguessin llegir fins a vint publicacions periòdiques diferents, algunes de les quals editades molt lluny de la capital austríaca. A Barcelona, premsa i cafè foren les dues parts d'un binomi quasi irreductible que s'ha anat perdent de manera

irremeiable -fins al punt que avui dia costa cada vegada més trobar cafès agradables, lluminosos, silenciosos i amb una oferta variada de diaris per llegir-, unes publicacions que ens atorgaren alguns dels millors prosistes de la nostra llengua, la vida dels quals va estar plena de contradiccions i traïcions i, en alguns casos, de servitud al règim franquista en diferents moments de les seves vides, com fou el cas, per exemple, de Josep Pla i Carles Sentís. Una d'aquestes publicacions interessants (qui vulgui resseguir la història d'aquests mitjans pot consultar la monumental *Història de la premsa*, de Rafel Tasis) és la revista *Mirador*.

Segons explica Marc Soler en la introducció al llibre *L'estiueig*, "La revista *Mirador*, en una nota sense firmar inserida en l'exemplar del 25 de juliol del 1929, anunciava la publicació d'una sèrie d'informacions -aquesta és la paraula que s'utilitzava- dedicades a tractar i difondre les diferents formes de viure l'estiueig dels catalans". Aquests articles conformen el gruix de l'antologia que ha preparat Soler i que acaba

de ser publicada per Quaderns Crema, i que són un retrat molt acurat i viu d'això, de les formes d'estiueig en la Catalunya posterior a l'exposició universal del 1929 i anterior a la Guerra Civil, açò és, amb la constatació que el 1936 de vacances i d'estiueig n'hi va haver molt poc. El volum aplega texts de Manuel Amat, Carles Sentís, Andreu Artís, Josep Palau, Joan Soler, Jaume Passarell i, sobretot, els cinc fundacionals de la sèrie del malaguanyat Josep Maria Pla-

nes. La llista de localitats de les quals es fa retrats és igualment llarga: Caldetes, Camprodon, Olot, Sitges, Cadaqués, els banys de Sant Sebastià de Barcelona, Montgat, Castelldefels, Badalona, Vilanova, Granollers, el Vallès, les Planes, Gràcia, Barcelona, la Barceloneta, Sant Feliu de Guíxols, Tossa, Eivissa, Mallorca i Menorca. El text dedicat per Planes a l'estiueig a Cadaqués és sensacional, amb perles com "malgrat el sobrerealisme, els Dalí són una gent que toquen molt de peus a terra. És en aquesta casa on he menjat la millor sopa d'escorpra de tota la meua vida. Està vist que, mentre el sobrerealisme no es fiqui a la cuina, sempre ens entendrem".

El menjar, els balls i les relacions entre els joves (i els estrangers) i els més grans, entre els venguts de fora i els de tota la vida, centren les planes d'aquests periodistes que volien veure si les noves maneres de fer vacances alteraven la vida dels ciutadans de les contrades o no. Entre els articles del llibre, destaquen els de Carles Sentís dedicats a Mallorca. Per ell, la nostra illa era un cau d'espies,

Aquests periodistes volien veure si les noves maneres de fer vacances alteraven la vida dels ciutadans o no

un lloc de lluites no tan soterrades entre hitlerians i jueus que n'escapaven, i un indret de perdició on els nord-americans i els anglesos es dedicaven a traficar amb cocaïna i a escandalitzar les senyores beates del centre de Palma que veien el Terreno i el turisme com la font de tots els mals morals, tal com si ens trobàssim a l'interior de *Mort de Dama*, de Llorenç Vilallonga. Per les planes d'aquest llibre del tot sensacional hi desfilen casinos, balls, restaurants, peixos, llagostes i senyoretetes molt maques que es deixen convidar al bany, trens especials i el desenvolupament de tota una indústria turística incipient.

L'estiueig. Com fèiem vacances entre 1929 i 1935
Marc Soler (Ed.)

Quaderns Crema, Barcelona, 2011
271 Pàg./17 €

EL CORREDOR DE FONDS BEN ACOMPANYAT

Text: **Pere Perelló**
pereperelloster@gmail.com

Si la literatura fos una carrera on hi guanya el primer que arriba, no perdria el temps escrivint aquestes línies. Tampoc no existiria la Bíblia ni cap altre dels llibres sagrats. Però ni això es tracta de literatura, "la poesia com a gènere literari no m'interessa el més mínim", ni tampoc -i que em perdoni l'autor per deixar òrfena de correlat la seva confessió- de poesia, que no és pobre ni parenta, tot i que, sovint, pel fet d'aspirar a tota la herència, acabi en la més absoluta inòpia. La cosa, doncs, a la qual anomenaré escriptura, és més moderna que el modern imperatiu de l'ori-

És destacable la seva al·lusió al judaisme de la diàspora com a model d'existència tribal desterritorialitzat i desinstitucional

ginalitat i, fins i tot, més poètica que la mateixa poesia.

La transformació de la Nit en Incendi, de Miquel Perelló, sotmet les inquietuds ja presents al seu fulgurant primer llibre, *Libèl·lula*, a certa manera de fer que, en un exercici poc habitual d'honestedat, el mateix autor ens confessa deutora del cicle del canvi de Miquel Bauçà: tant en l'estructuració, com en els usos lingüístics i temàtics, estalviant-se, això sí, l'ús de l'heptasil·lab -que al meu parer fou un dels gests més fondos i subtils del felanitxer-. D'entre els altres mestratges confessats -Blai Bonet, Bartomeu Fiol, Nietzsche, Freud, l'Antic Testament, els materialistes francesos, Onfray o els pensadors jueus com Buber-, és l'alè del filòsof del martell aquell que més s'hi ensuma: les crítiques al nacionalisme -com a ideologia- i al poble mallorquí -tan

justes i necessàries!-, el vitalisme, certa impostació messiànica, o la postulació de l'*homo poeticus* com a model d'home nou; la qual, tanmateix, em sembla massa ancorada en la versió idealista i romàntica, potser obsoleta avui dia enfront d'altres aventures més orgàniques i menys egocèntriques del pensament. És destacable també la seva al·lusió al judaisme de la diàspora com a model d'existència tribal desterritorialitzat i desinstitucional, tot i que tengui cert aire derrotista i, en alguns moments, les referències a la religió d'Abraham puguin arribar a embafar.

Allà on potser Miquel Perelló s'engruna més els dits és en la qüestió de la identitat, la deconstrucció de la qual subratlla discursivament -¿com no, amb els mestres de la sospita que l'acompanyen?-, però d'una manera que xoca tant amb l'ús acrític, sovint efusiu i aclaparador, que fa

de la primera persona del singular; com, sobretot, per certa obsessió amb donar garrotades al feminisme, agafant la part pel tot i oblidant que precisament és en l'àmbit dels feminismes que es troba la punta de llança de les filosofies i ideologies que posen setge definitiu a la fal·làcia de la identitat i, per tant, al fonament de la

barbàrie metafísica d'Occident.

Esmenes a part, hi ha més guspies que cendres encabides en un llenguatge que traspua poesia, no tant cap als sentits ans cap al cervell, i a través del qual, com poques vegades, allò local abraça l'universal. Si d'aquí a dos mil anys a algú se li acut convertir el cicle del canvi de Bauçà en quelcom així com un Cànon Sagrat d'alguna nova *re·l·ligació*, no m'estranyaria que *Transformació de la nit en Incendi* hi ocupés un lloc destacat, qui sap si com a Llibre Sapiencial. L'escriptura, al cap i a la fi, no sap de noms i marques i allò que val, val, amb les seves virtuts i defectes; i aquesta escriptura llibertària de Miquel Perelló té molt de recorregut de fons.

La transformació de la Nit en Incendi
Miquel Perelló

Edicions Documenta Balear, Palma, 2011
96 Pàg./10 €